

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.7
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.11/6 din 29 septembrie 2014*

CURRICULUM

la disciplina

„CONTENCIOSUL ADMINISTRATIV”
(candidați la funcții de judecător și procuror)

AUTOR:

Gheorghe CREȚU,
formator la Institutul Național al Justiției

_____ **AVIZAT**

Mariana PITIC, șef al Direcției instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2014

I. PRELIMINARII

Contenciosul administrativ este o instituție fundamentală a statului de drept, care reprezintă instrumentul prin intermediul căruia orice persoană fizică sau juridică se poate apăra de eventualele abuzuri ale organelor administrației publice și a funcționarilor ce-și desfășoară activitatea în cadrul acestor organe.

Noțiunea de „contencios administrativ” poate fi concepută sub două aspecte: ca instituție juridică și ca un sistem de instanțe jurisdicționale specializate.

Ca instituție juridică, contenciosul administrativ constă dintr-un ansamblu de norme de drept administrativ, prin care se stabilește o nouă formă de răspundere administrativă – răspunderea suportată de o autoritate publică pentru vătămarea unei persoane într-un drept al său recunoscut de lege, printr-un act administrativ ilegal, prin refuzul de a rezolva sau nerezolvarea în termenii prescriși de lege a unei cereri referitoare la un drept subiectiv.

În sensul de sistem de instanțe jurisdicționale specializate, contenciosul administrativ presupune acel mecanism prin care se asigură repunerea în drepturi a persoanei vătămate într-un drept al său legitim încălcat de către o autoritate publică.

Legea contenciosului administrativ adoptată la 10.02.2000 a instituit o procedură specială în vederea examinării cauzelor de contencios administrativ și executării hotărârilor pronunțate, ca rezultat, instituția contenciosului administrativ a fost desprinsă de hotarele dreptului civil.

Instituirea procedurii specifice este motivată prin faptul că părțile și anume pîrîtul este o autoritate publică investită cu putere de stat care are la îndemîină și forța coercitivă a statului pe care poate s-o aplice, procedura civilă poate dura un timp foarte îndelungat și se poate încheia cu împăcarea părților, ceea ce nu poate fi admis în contenciosului administrativ, la fel, răspunderea administrativ patrimonială se deosebește de cea civilă, deoarece include în sine și răspunderea în fața statului pentru prejudiciul adus legalității în administrare. Ca rezultat, prezența acestei instituții de drept asigură eficient realizarea scopului contenciosului administrativ și anume contractarea abuzurilor și exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, asigurarea ordinii de drept.

Ținînd cont de faptul că misiunea contenciosului administrativ în ultima instanță ține de realizarea valorilor supreme ale statului, totodată nu în ultimul rînd complexitatea și varietatea raporturilor de contencios administrativ, prezența unei proceduri specifice impune necesitatea studierii acestei instituții de către audienții Institutului Național de Justiție, candidați la funcțiile de judecător și de procuror, în vederea aprofundării cunoștințelor în domeniul dat. În acest context, disciplina propusă evidențiază problemele care argumentează instituirea în Republica Moldova a unei instituții de sine stătătoare de contencios administrativ, dezvăluie specificul procedurii, argumentează eficiența procedurii prealabile în contencios administrativ, evidențiază problemele ce țin de obiectul contenciosului administrativ, competența instanțelor de judecată în acest domeniu, dezvăluie specificul răspunderii în contencios administrativ, propune o analiză a legislației în vigoare, a practicii judiciare, inclusiv a Curții Europene pentru Drepturile Omului în domeniul contenciosului administrativ.

Studierea și cunoașterea aspectelor abordate va contribui la crearea unei viziuni clare asupra reglementărilor în sfera raporturilor de contencios, va înlesni soluționarea corectă a cauzelor în contencios administrativ.

Curriculumul la disciplina *Contenciosul administrativ* se axează pe trei niveluri comportamentale, cu divers grad de complexitate: cunoaștere, aplicare, integrare. Nivelul cunoașterii presupune acumularea cunoștințelor teoretice, aplicarea se referă la capacitatea de a interpreta corect legislația, capacitatea de a evidenția contradicțiile din actele normative și a propune

proiecte de modificare a legislației, integrarea deja presupune aptitudini de aplicare în practică a cunoștințelor teoretice privind contenciosul administrativ.

Astfel, Curriculumul la disciplina *Contenciosul administrativ* reprezintă un material metodicodidactic ce determină competențele profesionale necesare în desfășurarea activității în cadrul instanțelor de judecată, altor organe de ocrotire a drepturilor.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

- Cunoașterea teoriei generale în domeniul contenciosului administrativ;
- Aplicarea corectă a principiilor și regulilor de examinare și de soluționare a pricinilor în materie de contencios administrativ;
- Consultarea juridică calificată în materia apărării drepturilor și intereselor legitime pe calea contenciosului administrativ;
- Elaborarea proiectelor de acte procedurale necesare în cadrul unui proces derulat în legătură cu apărarea drepturilor și intereselor legitime pe calea contenciosului administrativ.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

- să descrie esența și natura juridică a procedurilor de control judecătoresc al actelor administrative conform Legii Contenciosului Administrativ;
- să identifice trăsăturile definitorii ale procedurilor de control judecătoresc, elemente care nu sunt specificate în mod expres în Legea Contenciosului Administrativ;
- să determine soluțiile corecte la problemele de ordin practic vizînd materia contenciosului administrativ;
- să argumenteze necesitatea includerii sau excluderii unor sau altor fapte sub incidența cadrului reglementar al Legii Contenciosului Administrativ;
- să valorifice opiniile oponente care privesc problemele procedurilor de control judecătoresc a actelor administrative, opinii care nu sunt în mod necesar eronate;
- să formuleze propuneri de compatibilizare a prevederilor normelor, incluse în Legea Contenciosului Administrativ cu alte prevederi ale legislației naționale și cu prevederile legislației europene;
- să contribuie asupra procesului de creare, interpretare(oficială) și aplicare a normelor care reglementează controlul judecătoresc al actelor administrative.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Contenciosul administrativ	Crețu Gheorghe	I	34	10	24	Colocviu diferențiat

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Instituția contenciosului administrativ în sistemul de drept al Republicii Moldova.	1	2
2.	Obiectul acțiunii în contenciosul administrativ.	2	4
3.	Subiecții cu drept de sesizare în contenciosul administrativ.	2	4
4.	Competența jurisdicțională în materie de contencios administrativ.	1	4
5.	Procedura examinării acțiunilor de contencios administrativ.	3	8
6.	Răspunderea în litigiile de contencios administrativ.	1	2
TOTAL		10	24

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
Tema 1. Instituția contenciosului administrativ în sistemul de drept al Republicii Moldova.		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>1. Conceptul contenciosului administrativ. 2. Istoricul apariției contenciosului administrativ. 3. Principiile contenciosului administrativ. 4. Categoriile contenciosului administrativ. 5. Sistemele de contencios administrativ.</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Să aprecieze necesitatea și importanța instituirii contenciosului administrativ ca instituție de drept separată; - Să aplice principiile contenciosului administrativ la soluționarea cauzelor de contencios administrativ; - Să aplice legislația privind contenciosul administrativ asupra unor cazuri concrete; - Să aplice reglementările CEDO în sfera controlului legalității actelor administrative; - Să analizeze sistemele de contencios administrativ în sens comparat; 	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Prelegere cu suport vizual</p> <p>Proiector/laptop</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Dezbaterea Exercițiul</p>	<p>Studiu individual de cercetare, lectura</p> <p>Studiu individual de cercetare, studierea și rezolvarea spețelor</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Să evidențieze ajunsurile și neajunsurile contenciosului administrativ din sistemul de drept al Republicii Moldova <i>vis-a-vis</i> de diferite sisteme de contencios administrativ; - Să evidențieze imperfecțiunile existente în legislația autohtonă privind contenciosul administrativ; - Să dea o apreciere istorică asupra modificărilor introduse în Legea contenciosului administrativ; - propune modificări în vederea perfecționării legislației privind contenciosul administrativ. 		
<p>Tema 2. Obiectul acțiunii în contenciosul administrativ</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Precizări generale. 2. Actul administrativ. 3. Controlul de legalitate al contractului administrativ. 4. Nesoluționarea în termenul legal al unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege 5. Repararea pagubei în contenciosul administrativ. 6. Actele administrative exceptate de la controlul judecătoresc. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Să evidențieze în baza reglementărilor legale cauzele supuse procedurii în contencios administrativ; - Să identifice și aprecia statutul juridic al diferitor categorii de acte administrative; - Să identifice actele organelor private ce constituie obiect al acțiunii în contencios administrativ; - Să determine actele administrative exceptate de la controlul legalității pe calea contenciosului administrativ; - Să aprecieze corect valoarea pagubei materiale și morale; - Să examineze cazuri practice și a da soluții concrete pe problemele ce vizează obiectul în contenciosul administrativ; - propune modificări în legislația în vigoare în vederea perfecționării cadrului legislativ în domeniul contenciosului administrativ. 	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Prelegere cu suport vizual</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Discutarea noilor evoluții jurisprudențiale Evaluarea lucrului individual</p>	<p>Studiu normativ</p> <p>Studierea dosarelor, actelor procedurale</p>

Tema 3. Subiecții cu drept de sesizare în contenciosul administrativ.

<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Persoana fizică și juridică, funcționarul public, militarul și persoana cu statut militar. 2. Guvernul, Ministerul Administrației Publice Locale, Direcția teritorială control administrativ a Ministerului Administrației Publice Locale, președintele raionului și primarul – în condițiile Legii privind administrația publică locală. 3. Procurorul. 4. Avocatul parlamentar. 5. Instanțele de drept comun și specializate. 	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Prezentare Power Point</p>	<p>Studiu individual de cercetare</p>
<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Să identifice reglementările legale vizînd drepturile fiecărui subiect cu drept de sesizare în contenciosul administrativ; - Să aprecieze nivelul de reglementare legală a problemelor ce țin de subiecții cu drept de sesizare în contenciosul administrativ; - Să examineze cazuri practice și a da soluții concrete pe problemele ce vizează subiecții în contenciosul administrativ. 	<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Evaluarea lucrului individual</p>	<p>Să pregătească un lucru individual aplicativ</p>
<p>Tema 4. Competența jurisdicțională în materie de contencios administrativ.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Competența jurisdicțională. 2. Competența judecătoriilor ca instanțe de contencios administrativ. 3. Competența curților de apel ca instanțe de contencios administrativ. 4. Competența Curții Supreme de Justiție ca instanțe de contencios administrativ. 5. Competența jurisdicțională teritorială. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Să determine, fără echivoc, în baza reglementărilor legale, instanța de judecată competentă să judece cazul în contencios administrativ; - Să aplice corect legislația în vigoare privind competența în materie de contencios administrativ; - Să analizeze prevederile codului de procedură civilă aplicabile problemelor ce țin de 	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Prelegere cu suport vizual</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Evaluarea lucrului individual Dezbaterea</p>	<p>Studiu individual de cercetare, lectura</p> <p>Studiul individual de cercetare, studiarea și rezolvarea spețelor</p>

<p>competența în materie de contencios administrativ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Să dea soluții în litigiile de contencios administrativ ce vizează problema competenței jurisdicționale inclusiv în cazurile: a) primirii unei cereri pe rol care este de competența unei alte instanțe de judecată; b) în cazul înaintării pretențiilor dintre care unele țin de competența instanței de drept comun, iar altele de competența instanței de contencios administrativ; - Să aplice procedura de declinare a competenței; - Să opereze cu procedura de declinare a competenței; - Să aplice procedura de examinare a excepției de ilegalitate. 		
<p>Tema 5. Procedura examinării acțiunii în materie de contencios administrativ</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Procedura prealabilă în contenciosul administrativ. 2. Condițiile și termenele de înaintare a acțiunii în contenciosul administrativ. 3. Înaintarea acțiunii în contenciosul administrativ împotriva funcționarului public. 4. Suspendarea executării actului administrativ. 5. Procedura de judecare în primă instanță. 6. Căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate în contenciosul administrativ. 7. Executarea hotărârilor pronunțate de instanțele de contencios administrativ. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Să aplice corect reglementările legale vizînd procedura de examinare a cazurilor în contencios administrativ; - Să verifice corectitudinea sesizării instanței de contencios administrativ; - Să perfecțeze procedura de intentare a acțiunii de contencios administrativ pusă pe rolul instanței; - Să calculeze corect curgerea termenilor în contenciosul administrativ; - Să verifice respectarea condițiilor de formă și de conținut ale cererii de chemare în instanța de contencios administrativ; 	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Prelegere cu suport vizual</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Evaluarea lucrului individual Dezbateri Exercițiul</p>	<p>Studiu individual de cercetare</p> <p>Să pregătească un lucru individual aplicativ</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Să dispună introducerea în proces a funcționarului public; - Să analizeze temeiurile și dispune suspendarea executării actului administrativ; - Să execute operativ actele judecătorești necesare după primirea cererii; - Să estimeze și fixa termenul rezonabil de judecare a cauzei; - Să soluționeze incidentele procedurale ce pot apărea în cadrul examinării cauzei; - Să distingă limitele probației ce revin părților în proces; - Să adopte corect hotărârea pe acțiunile de contencios administrativ; - Să estimeze mărimea prejudiciului moral; - Să aplice corect temeiurile de anulare a actului contestat; - Să asigure respectarea procedurii de adoptare, pronunțare și redactare a hotărârii; - Să aprecieze și dispune publicarea hotărârilor irevocabile; - Să dispună lipsa producerii de efecte de către actul anulat; - Să explice părților dreptul de a ataca hotărârea cu recurs; - Să argumenteze necesitatea și scopul echivalării efectelor hotărârii cu titlul executoriu; - Să dispună executarea hotărârii; - Să aplice prevederile legale privind răspunderea pentru neexecutarea hotărârilor instanțelor judecătorești. 		
Tema 6. Răspunderea în litigiile de contencios administrativ		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Precizări generale. 2. Răspunderea persoanei cu funcție de răspundere, funcționarului public. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Să aprecieze corect răspunderea autorităților publice, funcționarului public pe diferite cazuri în contencios administrativ; - Să identifice modalitățile de reparare a prejudiciului cauzat în raporturile de contencios administrativ; - Să compare procedura în contencios administrativ, în ceea ce privește recuperarea prejudiciului cauzat, de procedura în instanța de drept comun; 	<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <p>Prelegere cu suport vizual</p> <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Evaluarea lucrului individual</p>	<p>Studiu individual de cercetare, lectura</p> <p>Studiul individual de cercetare, studierea și rezolvarea spețelor</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Să aplice situațiile care înlătură dreptul persoanei vătămate de a cere repararea prejudiciului; - Să analizeze, în baza prevederilor legale, răspunderea administrației publice pentru neexecutarea hotărârilor instanțelor de judecată asupra cazurilor de contencios administrativ - Să aplice prevederile legale la evaluarea prejudiciului material și moral cauzat de autoritățile publice, funcționarul public etc. 		
--	--	--

VII. EVALUAREA

Se indică formele de evaluare: continuă și/sau finală.

A. Evaluarea continuă va consta din:

- (a) rezolvarea spețelor la orele practice;
- (b) evaluarea referatelor prezentate la orele practice;
- (c) evaluarea lucrului individual
- (d) verificarea cunoștințelor pe baza testelor scrise;
- (e) prestația audientului la orele de curs și orele practice.

B. Evaluarea finală va consta dintr-un colocviu diferențiat scris ce va cuprinde subiectele din curriculum. Colocviu diferențiat va fi divizat, după cum urmează:

- (a) un subiect teoretic;
- (b) soluționarea a 2 spețe.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative și normative:

1. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994.
 2. Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000.
 3. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30.05.2003.
 4. Legea cu privire la petiționare nr.190-XIII din 19.07.1994.
 5. Legea privind administrația publică locală nr.436-XVI din 28.12.2006.
 6. Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158-XVI din 04.07.2008
 7. Legea cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale nr.523-XIV din 16.07.1999.
 8. Legea privind organizarea judecătorească nr.514 din 06.07.1995.
 9. Legea cu privire la avocații parlamentari nr.1349 din 17.10.1997.
 10. Codul electoral al Republicii Moldova nr.1381-XIII din 21.11.1997.
- Hotărârea Comisiei Electorale Centrale cu privire la aprobarea Regulamentului privind procedura de examinare și soluționare a contestațiilor de către organele electorale în perioada electorală nr.3353 din 20.07.2010

Jurisprudență/Practica judiciară:

1. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării de către instanțele de contencios administrativ a unor prevederi ale Legii contenciosului administrativ nr.10 din 30.10.2009 // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.7-8, 2010.
2. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica examinării în contencios administrativ a litigiilor legate de aplicarea legislației vamale nr.4 din 24.12.2010 // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.1, 2011.
3. Notă informativă privind practica judiciară a CSJ de soluționare, în contencios administrativ, a litigiilor legate de atribuirea familiilor nou-formate a terenurilor de pământ pentru construcția caselor individuale de locuit // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.7-8, 2011.
4. Notă informativă privind practica judiciară a CSJ ce ține de examinarea, în contenciosul administrativ, a litigiilor privind contestarea de către notarii publici a refuzului Ministerului Justiției de a schimba teritoriul de activitate a notarului // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.6, 2011.
5. Notă informativă cu privire la practica examinării de către CSJ, în contenciosul administrativ, a litigiilor legate de concedierea și restabilirea în funcție a unor funcționari publici.
6. Notă informativă cu privire la rezultatele generalizării practicii judiciare a CSJ în domeniul examinării de către instanțele judecătorești a pricinilor de contencios administrativ.

Literatură didactică și științifică:

1. Alexandru I. *Administrația publică*. – București: Lumina LEX, 1999.
2. Alexandru I. *Administrația publică: Teorii. Realități. Perspective*. – București, 1999.
3. Alexandru I. *Studii de drept administrativ comparat*. – București: Lumina LEX, 2000.
4. Bălan E. *Domaniul administrativ*. – București, 1998.
5. Ciobanu V.M. *Tratat teoretic și practic de procedură civilă*. Vol.II – București: Editura Național, 1997.
6. Cosmin D.D. *Procedura contenciosului administrativ*. – București: ALL Beck, 2002.
7. Cosmin D.D. *Recursul administrativ și contenciosul administrativ*. – București: ALL Beck, 2002.
8. Creangă I. *Curs de drept administrativ*. – Chișinău: Epigraf, 2003.
9. Deleanu I. *Proces civil*. – Iași: Chemarea, 1994.
10. Deleanu I. *Drept constituțional și instituții politice. Teoria generală*. Vol.I. – București, 1991.
11. Deleanu I. *Drept constituțional și instituții politice*. Vol.II. – Iași: Chemarea, 1993.
12. Dvoracek M. *Drept administrativ. Noțiuni introductive*. – Iași, 1993.
13. Fistican E. și alții. *Administrarea eficientă a justiției*. – Chișinău, 2006.
14. Furdui S. *Procedura în cazurile cu privire la contravențiile administrative*. – Chișinău, 2000.
15. Ionescu R. *Drept administrativ*. – București: Editura Didactică și Pedagogică, 1992.
16. Iorgovan A. *Drept administrativ*. Vol.II. – Editura Hercules, 1993.
17. Iorgovan A. *Tratat de drept administrativ*. Vol.1-2. – Editura Nemira, 1996.
18. Manda C. *Drept administrativ*. – București: VICTOR, 2000.
19. Măgureanu F. *Tratat de procedură civilă*. Ediția II. – București: ALL Beck, 1999.
20. Mrejeru T. *Contenciosul administrativ. Doctrină. Jurisprudență*. – București: ALL Beck, 2003.
21. Negoită A. *Drept administrativ și știința administrației*. – București: Atlas-Lex, 1993.
22. Orlov M. *Drept administrativ*. – Chișinău: Epigraf, 2001.
23. Pascari A., Fistican E., Crețu Gh. *Legea contenciosului administrativ, Comentariu*.
24. Popa V. *Drept public*. – Chișinău, 1998.

25. Preda M. *Autoritățile administrației publice*. – București: Lumina LEX, 1999.
26. Preda M. *Tratat elementar de drept administrativ român*. – București: Lumina LEX, 1996.
27. Prisăcaru V. *Contencios administrativ român*. – București: Editura ALL Beck, 2002.
28. Prisăcaru V. *Tratat de drept administrativ român*. – București, 1993.
29. Rarincescu C. *Contenciosul administrativ român*. – București: Editura Universală Alcai&Co, 1937.
30. Rusu I. *Drept administrativ*. – București: Lumina LEX, 2001.
31. Stelian Ivan, Bădescu M., Neagu A. *Administrația publică*. – București: Lumina LEX, 2002.
32. Șterbeț V., Pascari A., Pascari V. *Drept electoral. Îndrumar pentru judecători*. – Chișinău: Tipografia Sirius, 2005.
33. Verdinaș V. *Drept administrativ și instituții politico-administrative*. – București: Lumina LEX, 2002.
34. Verdinaș V. *Introducere în dreptul administrativ*. – București: Ediția Fundației România de mâine, 2002.
35. Zubco V., Pascari A., Creangă I. și alții. *Ghidul funcționarului public în contenciosul administrativ*.
36. Zubco V., Pascari A., Creangă I., Cobâșneanu V. *Ghidul cetățeanului în contenciosul administrativ*. – Chișinău: ULYSSE, 2003.
37. Zubco V., Pascari A., Crețu Gh. *Contenciosul administrativ*. – Chișinău: Cartier Juridic, 2004.